

A TISZÁNINENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1878. ÉVI SZEPTEMBER 22., 23., 24-ik NAPJAIN

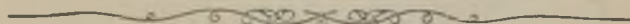
TISZANÁNÁN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1878.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1878. évi szeptember 22., 23., 24-ik napjain
Tiszanánán tartott őszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület, 1878-ik évi szeptember hó 22., 23., 24-ik napjain, Tiszanánán tartotta meg **Kun Bertalan** szuperintendens és **Ragályi György** felsőborsodi segédgondnok urak elnöklete alatt, lelkészavatással egybekötött őszi közgyűlését, az egyházmegyék, főbb tanintézetek s egyházak képviselői és több buzgó egyházi és világi férfiak jelenlétében és közreműködése mellett.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Komáromy László*, segédgondnok; *Batta József*, *Veress Sámuel*, papi tanácsbírák; *Antalfi László*, főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Prágay Lajos*, esperes; *báró Vay Béla*, segédgond.; *Vattay Sándor*, *Fekete Károly*, *Bornemisza József*, papi; *Mocsáry Lajos*, *Szentimrey József*, világi tanácsbírák; *Tóth Dániel*, főjegyző.

Az alsózepléni egyházmegyéből: *Körössy István*, esperes; *Rácz Lajos*, papi; *báró Vay Sándor*, világi tanácsbírák; *Terhes Barna*, fő-; *Nagy Ignác*, aljegyzők.

A gömöri egyházmegyéből: *Török József*, esperes; *Nagy Pál*, papi; *Diószeghy Zsigmond*, *Csider Károly*, *Lőrinczy Endre*, világi tanácsbírák; *Kovács László*, fő-; *Terhes Pál*, aljegyzők.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi György*, segédgondnok; *Bodnár András*, főjegyző; *Rácz Endre*, papi; *Törös Pál*, ifjabb *Losonczy Károly*, világi tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó András*, esperes; *Orémus Dániel*, főjegyző.

A felsőzepléni egyházmegyéből: *Laky András*, esperes; *Bálint József*, *Tóth Ferenc*, papi; *Stéján Gábor*, világi tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből: *Lovass Sámuel*, esperes; *Lükő Géza*, segédgondnok; *Farkas József*, világi tanácsbíró; *Kapossy György*, főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: *Emödy Dániel*, köz-, *Szinyer Endre*, gimnáziumi igazgatók; *Németh László*, jogigazgató.

Jegyzőkül: *Bálint József*, egyházkerületi fő-; *Mitrovics Gyula*, al-; *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők.

Ezeken kívül számos egyházi és világi férfiak s hallgatók.

Közgyűlésünk egyik, legfontosabb teendője a két év lefolyása alatt, rendes papi állomást nyert, ifju lelkészek ünnepélyes felavatása levén, ez egyszerű, de több ponton megható, igazán protestáns istenitiszteleti cselekvény, vasárnap, szeptember 22-én ment véghez. Ezek valának főbb részletei: Kevéssel reggeli fél tíz után, a szokásos háromszori harangozásra, szép számú közönség töltvén meg református templomunk elég tág hajóját, az egybegyűlt közönség ajkán, előbb a 71., majd a 130. dicséret hangjai zendültek meg, s három versszak eléneklése után, *Kérészy Barna*, előbb sárospataki főiskolai tanár, jelenleg alsó-vadászi lelkész lépett a szószékre, s mint szintén ez alkalommal felavatandó lelkész, I. Kor. III: 11. alapján tartott egy, minden tekintetben kitűnően kidolgozott s feszült figyelem kíséretében előadott egyházi beszédet; alaposan fejtegetvén abban, hogy: *ha azt akarjuk, hogy mi lelkészek, magasztos hivatásunkat betöltsük, nekünk is, azon szellemben és azon alapon kell működünk, mint ezt Jézus tevé; minthogy pedig az ő munkásságának fő iránya és eredménye, az élő és munkás hit, továbbá a valódi erkölcsiség otthonossá tétele volt, az élő, munkás hit és a tiszta erkölcsöknek megalapítása képezi a lelkészek, mai napság is, gyülekezele körében kifejtendő munkásságának főfeladatát.*

Majd ő utána főpásztorunk, főtiszt. *Kun Bertalan* szuperintendens úr lépett a szószékre s Pál apostol eme szavaival üdvözölvén a gyülekezetet: „*Kegyelem és békeség nektek, Istentől, a mi atyánktól,*“ a neki adatott bensőség és megnyerő szivesség hangján, gyakorlati utasításokat adott a nehéz és sok felelősséggel járó pályára lépő ifju lelkészeknek; emelkedett szellemben, több ponton megkapó s mindnyájunkat elragadó hévvel kötvén szivökre, különösen a *szentírás olvasását és alapos tanulmányozását, már csak azért is, mert ez képezi alap- és örök forrását keresztyén vallásunk igazságainak és elveinek, s mert elmúltak már azon idők, midőn a hitet ráerőszakolták az emberekre, s ma már minden ember ohajtja, a lelkiismeret szabadságát, a szellemi világosságot, a testvéri szeretetet, a szentírás eme három nagy gondolatának megvalósítását; mindjárt a biblia önelmékedéssel összekötött olvasása után pedig az iskolákra való éber és fáradhatlan felügyeletet, mert csak egy jól szervezett iskola eszközölheti azt, hogy hiveink az ő családi könyvüket, a bibliát, sikerrel és veszély nélkül olvashassák; hogy belőlük szabad és önálló, de becsületes és egyházukat szerető, érte áldozni is kész tagok lehessenek.* E beszéd után a felszentelendő lelkészek, a szokásos kérdésekre „igennel“ felelvén s időközben, az esperességi jegyzők által, életrajzuk is felolvastatván: a „Jövel szentlélek ur Isten“ kezdetű ének két verseinek eléneklése után, számszerint 23-an, fölavattattak. Az ünnepélyt főpásztorunk zárbeszéde, áldáskivánása s gyülekezeti éneklés rekesztette be.

A felavatott lelkészek, névszerint következők: Somodi János bábai, Bató Ferenc velezdi, Kérészy Barna alsó-vadászi, Szentpétery József recskei, Rác József monoki, Dusza Lajos bátkai, Kocsis Endre hutka-helmeci, Nemes Gyula gönc-ruszkai, Arday Dániel zsarnói, Hubai Lajos alsó-szuhai, Bálint Dezső zádorfalvi, Czinyéri Barna keszii, Kónya Endre erdő-bényei elválasztott lelkész, Kovács Sándor sárospataki gimnáziumi vallástanár, Páricsi József karcsai, Rigó Lajos lúci, Emödy István hejcei, Rozgonyi László nyekézseni, Fodor István szendrő-ládi, Konc Károly kövecsesi, Simon Endre barkai, Körösi József vilyi, Balogh István edelényi lelkész.

Megtörténvén ez ünnepélyes cselekmény, minthogy számos ügy várakozott elintézésre, a helybeli ref. egyház iskolai tantermébe, még ugyanaz nap délután való óráiban, köztanácskozásra gyűlt egybe egyházkerületünk; a hol is

1. Elnök szuperintendens ur a gyűlést megnyitottnak jelentvén ki, mindenekelőtt tudatja, hogy szeretve tisztelt főgondnokunk, báró Vay Miklós ur ő excellentiája, betegeskedése s az alsó-zempléni egyházmegye segédgondnoka, körülményei miatt, nem jelenhetnek meg köztanácskozásunkon.

Főgondnokunk ő nagyméltóságának, betegeskedés miatt történt elmaradása fájdalmas és résztvevő érzelmünk kíséretében tudomásul vétetik s épen ezen körülményből kifolyólag

2. A világi társelnöki szék betöltésének szüksége állván be:
 azt, a közgyűlés szívélyes üdvözlete között, Ragályi György, legidősb segédgondnok ur foglalta el.
3. Az egyházmegyei képviselők megbízó-levelei felolvasottaknak tekintetvén:
 azok egyenkint igazoltattak.
4. Olvastatott a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak, folyó évi augusztus hó 3-án, 19,731. szám alatt, báró Vay Miklós főgondnok ur ő excellentiájához intézett átirata, melyben tudatja, hogy Zombory Emőd sárospataki állami tanítóképezdei rajz- és szépírástanárnak, megengedte, hogy sárospataki főiskolánkban, hetenkint néhány órán át a rajzot és szépírást tanithassa.
 Főgondnokunk ő excellentiájának ez ügyben tett közbenjárását hálás köszönettel fogadván, a miniszteri leiratban megadott engedély szíves köszönettel tudomásul vétetik.
5. Ugyanazon minisztérium, folyó évi augusztus hó 30-ikán, Pesten, 517. szám alatt kelt intézvényében, vonatkozással a császár kir. közös hadügyminiszter 1877-ik évi december 11-ikéről 6898-ik szám alatt kelt átiratára, miszerint a nyilvános hatóságok figyelmeztetnek, hogy a náluk alkalmazásban levő tartalékos, vagy szabadságolt katonai minőségű egyéneknek, a fegyvergyakorlatok alól leendő fölmentése iránt, a hadkiegészítési, kerületi vagy katonai csapatparancsnokságokhoz jövőben ne intézzenek megkeresést, miután az említett katonai hatóságok nincsenek arra följogosítva, hogy a nyilvános szolgálatban való alkalmaztatás címe alatt, az érdekeltek részére fegyvergyakorlat alóli fölmentést engedélyezzenek:
 Ez okból fölhivatik szuperintendensi hivatalunk, a nagyméltóságu magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium által, hogy oly hivatalos esetekben, midőn az egyházmegyéjénél (kerületénél) alkalmazott valamely hadköteles egyénnek az időszaki fegyvergyakorlat alól leendő fölmentését, a szolgálat érdeke *múlhatlanul* követelné, ezen körülményről esetről esetre, az illető egyén katonai igazolványi könyvének s behívó-jegyének beküldése mellett, a fegyvergyakorlatok megkezdése előtt 14 nappal, a körülmények indokolásával, hozzá, mint illető minisztériumhoz, bejelentés teendő, hogy ennek alapján a magyar királyi honvédelmi miniszter, a kérdésben levő fölmentési eset indokolt voltát a közös hadügyminiszterrel tudatva, a körülményekhez képest, lehetséges fölmentés kieszközlése végett közbejárhasson.
6. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június hó 29-én, 16,418. számú leiratában, tudatja, hogy Szüllő Géza, országgyűlési képviselőt turócmegyei, Mennyei János, eddigi zolyom-turócmegyei tanfelügyelőt pedig, az árva-liptómegeyi tankerület felügyelőjévé nevezte ki; végre, Frics János segéd-tanfelügyelőt, ugyanilyen minőségben, a nyitramegyei tankerületbe helyezte át.
7. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június hó 25-én kelt, 13,923. számú leiratában, arról értesít, hogy a magyar tudományos akadémia első osztálya, nemzeti nyelvünk művelésére irányuló törekvéseiben, fontos feladatául tekintvén azt, hogy gondosan egybegyűjtse a magyar népnyelv minden figyelemre méltó jelenségeit, e végből felhívást intézett a hazai közönséghez, hogy említett feladatának megoldásában közreműködjék s épen ezért, maga részéről is, különösen felkéri a lelkészi és tanítói kart arra, hogy hatáskörükben ez ügy iránt felköltsék a figyelmet és érdeklődést.
8. Ugyanazon minisztérium, 14,658. szám alatt kelt leiratában, a magyar királyi honvédelmi minisztérium azon határozatát tudatja, melyszerint a szabadságos és tartalékos katonák esketési bizonyítványainak, az ellenőrzési szemlék megtartása alkalmával eddig szokásos felmutatása s azoknak az illető lelkészek részéről hivatalból való kiállítása feleslegessé válván, az ilyen minőségű s jövőre nősülő katonák részére az esketési bizonyítvány hivatalból nem fog kiállittatni.

9. Ugyanazon minisztérium, folyó évi augusztus hó 3-án kelt, 802. számú leiratában, azon határozatokat közli, melyeket a magyar minisztertanács, folyó évi július hó 17-én tartott ülésében, a hadköteles állami és megyei tisztviselők és szolgák személyi és szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában megállapított.
10. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július hó 20-áról kelt, 3744. számú átiratában, előfordulható esetekben való mihez tartás végett, azon rendszabályt ismerteti, melyet a kisorsolt szőlődézmaváltási kötvények beváltása körüli eljárás gyorsítása végett, a pénzügyminisztériummal egyetértőleg hozott.
11. Ugyanazon minisztérium, 15,575-ik szám alatt tudatja, hogy Szabolcs megye tanfelügyelőjévé Velkey Pál, pest-pilis-solt-kiskunmegyei segédtanfelügyelő neveztetett ki.

Mindezen leiratok köröztetve lévén, tudomásul vétettek.

12. Ugyanazon minisztérium, 18,136-ik szám alatt tudatja, hogy a helvét hitvallású egyházak részére megállapított összegből, egyházkerületünket illető 6650 frtot utalványozta.
- Tudomásul vétetik.
13. Ugyanazon minisztérium, 10,943-ik szám alatt, véleményt kér az iránt, hogy mivel Krüzselyi Bálint jogtanárt, Zemplén megye közigazgatási bizottsága, Sáros-Nagy- és Kis-Patak területére békebiróságra leendő kinevezetés végett terjesztette fel: nem tartja-e a tanári állást a békebirósággal összeférhetetlennek?

Egyházkerületünk, tekintve a tanár sokoldalú elfoglaltatását, nem tartja összeférhetőnek ezen állást a szintén sok elfoglaltatással járó békebírói hivatallal, s utasítja szuperintendensünket, hogy ezen értelemben adjon véleményt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak.

14. Ugyanazon minisztérium, mult 1877-ik évi őszi közgyűlésünk 75-ik számú s a sárospataki állami tanítóképezdében egyházkerületünk költségén tanuló növendékek irányában tapasztalt hiányokra nézve keletkezett határozatára adott leiratában elismeri, hogy a sárospataki állami tanítóképezdében, az egyházkerületünk költségén tartott növendékek száma rendszerint nem ment 40-re, a minek okát abban látja, hogy az egyházkerület által ajánlott növendékektől reversális vétetik arról, hogy 3 évig az egyházkerületben fognak hivataloskodni. Kiemeli azonban, hogy e miatt az egyházkerület hátrányt nem szenved, mivel az említett képezdében évenként tanuló 80—90 növendék túlnyomó része mindig protestáns, s így az egyházkerület által adott 3000 frt. gyümölcsözetlennek nem mondható.

Megjegyzi továbbá, hogy a kormány azon váddal nem illethető, mintha a képezde fentartására kellő költséget nem fordítana, vagy a költségmegtakarítás céljából az ifjak elriasztásához folyamodnék, amenyiben a mult tanév összes költségei közel 20,000 frtra mentek, s így az egyház 3000 frtján felül, az állam 17,000 frtot költött azon tanintézetre, sőt az ifjak megtartása végett nem egyszer fordult elő eset, hogy az állam a ruhátlan tanulókat fel is ruházta.

Végül, hogy a köztartásban és általában a jótéteményekben egyedül a szorgalmas és jóerkölcsű növendékek részesíttetnek: azt az 1878. XXXVIII. törvénycikk 93-ik §-a rendeli így, a mely törvény az állami tanítóképezdében lehetőleg enyhén alkalmaztatik, s a közepes és gyenge tehetségűektől kitünőség nem követeltetik, csak az, hogy tehetségük arányában szorgalmat fejtsenek ki s jó magaviseletet tanusítsanak, mely eljárást részint fegyelmi tekintetben, részint a jó rend s a leendő tanítók erkölcsi érdeke tekintetében jövőre is fel kívánja tartani.

A felolvasott leiratban foglaltak tudomásul vétetnek; utasítatik azonban főiskolánk gazdasági választmánya, hogy az állam és egyházkerületünk között a tanító-

képezdére vonatkozólag kötött szerződést jövő gyűlésünkre mutassa be azért, hogy az állammal fennálló s az említett szerződésen alapuló viszony annál alaposabban megvizsgálható legyen.

15. A dunántúl való testvéregyházkerület, azon alkalomból, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, a királyi tanfelügyelőség részére kiadott miniszteri utasítás 64. és 66-ik, önkormányzati jogainkat igen közlelő érdeklő paragrafusai ellen intézett feliratára, nemcsak az, hogy nem kapott, az illető minisztériumtól megnyugtató választ, hanem ez egyenes sajnálkozását fejezte ki az egyházkerület ez ügyben tett intézkedése és nyugtalankodása felett; akkor, mikor e tárgyban, más egyházkerületekből sem történtek felszólalások: egy jegyzőkönyvi átiratban kereste meg egyházkerületünket, felkérvén minket arra, hogy az egész ügyet magunkévá tevén, az idézett tanfelügyelőségi utasítás sérelmes helyei ellen, mi is tegyük meg óvástételünket.

Hogy egyházkerületünk, a tanfelügyelők részére kiadott s önkormányzati jogainkat valóban igen közlelő érdeklő utasítási pontozatok ellen, ez ideig fel nem szólalt, annak oka teljességgel nem az, mintha azokat magunk részéről is sérelmeknek nem tartottuk volna, hanem, igenis, az, mert körünkben ez ideig nem fordult elő eset, hogy a tanfelügyelők a nekik adott utasítás ránk nézve sérelmes szellemében jártak volna el. Minthogy azonban ez eset bármikor is bekövetkezhetik, engedve a dunántúl való egyházkerület testvéries megkeresésének, e tárgyban, mi is megteendjük feliratunkat; annyival is inkább, mert sajnálattal tapasztaltuk, hogy mint ez esetben is, a minisztériumnál igen gyakran egészen más értelemben magyarázzák a legfőbb felügyeleti jogot s az ebből folyó következményeket, mint ezt autonom protestáns szempontból nekünk felfogni s magyarázni lehet és szabad.

16. Ugyancsak a dunántúl való testvéregyházkerület, áttekintés és lehető pártolás végett, megküldvén a Váli Ferenc képezdei igazgató által készített és elfogadott népiskolai irkapéldányt, ez irkapéldány, véleményadás végett, Zombory Emőd rajz- és szépírási tanár urnak adatik át.

17. Ugyancsak a dunántúli egyházkerület, Veszprémben, 1878. június 16—22-ik napjain tartott közgyűlési jegyzőkönyvének 45. száma alatt hozott határozatában tudatja, hogy a mind a négy egyházkerület tulajdonát képező Szondy Kenessey alapítvány veszélyben forog, mert az alapítvány kezelője, Őri Szabó Sándor, a pápai népbank bukása folytán ma igen tetemes veszteséget szenvedett, és értesít azon intézkedésekről, melyeket ezen ügyben tett; nevezetesen, hogy az alapítvány gondnokát utasította, miszerint számadását 30 nap alatt adja be, s egyszersmind utasította ügyvédjét, Molnár Bélát, hogyha ezen számadás be nem adatnék, arra nevezett gondnokot perrel kényszerítse.

Egyházkerületünk, a testvéregyházkerület intézkedésébe készséggel belenyugszik, s felkéri jövőre a dunántúli egyházkerületet, hogy az alapítvány megmentésére és biztosítására teendő intézkedéseinek egyházkerületünk érdekét is tartsa szem előtt s ha peres eljárás szüksége állana elő, megadja az ahoz szükséges felhatalmazást Molnár Béla ügyvédnek, a testvéregyházkerület megbizottjának, s ezen felhatalmazvány kiállítására szuperintendensünket utasítja.

18. A tiszántúli egyházkerület Debrecemben, 1878. május 11-én s következő napjain, a dunamelléki egyházkerület Budapesten, 1878. június 15-én s következő napjain, az erdélyi egyházkerület pedig Kolozsvárt, 1878. június 16—22-ik napjain tartott közgyűlésében felvett jegyzőkönyvet megküldi.

Szives köszönettel vétetik, s egy-egy példánya levéltárunkba eltétetni határozatik.

19. Az alsóborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 4-én, Aranyoson tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 13-ik száma alatt, a jövő évi főiskolai számvevőszéken Tóth Dániel egyházmegyei főjegyző által kívánja magát képviseltetni.

Tudomásul vétetik.

20. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 12-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólág terjeszti fel a mező-csáthi egyháztanács azon kérelmét, melyszerint Barcsa Endre, nagyobb fitantó, két évi hivataloskodási idejének leteltével, állomásán még egy évre meghagyassék; támogatásúl hozván fel ajánlata mellett azt, hogy az említett tanító, a termények olcsósága miatt, évi szükségleteit sem volt képes fedezni, s a tanítás körül tanusított lelkiismeretes szorgalma meg is érdemel ilynemű jutalmazást.

A mező-csáthi egyház kérelme megadatik s Barcsa Endre ottani tanítói állomásán, még egy évre megerősítettik.

21. Ugyanazon egyházmegye, az igricii lelkészválasztási ügyben, azon közgyűlésében hozott s a lelkészválasztást nagymérvű korteskedés miatt megsemmisítő határozatában, új választás elrendelésén felül, mindkét jelöltet kirekeszti az új választásnál a candidatioból s ezen felül Kenyeres Pál fitantót, a korteskedésben való részvétel miatt, megdorgálásra itéli.

Ezen ítélet mind a két párthoz tartozó választók által felebbeztetett, mely felebbezésekre, a lelkészválasztási jegyzőkönyv felolvasása s a nyomozati iratok tüzetes átvizsgálása után határozatott:

hogy a felterjesztő egyházmegyének neheztelt határozata, indokolásánál fogva, egész terjedelmében helyben hagyatik, s az egyházmegye az új választás eszközésére utasittatik.

Ezenfelül Seres Jónás, egyházgondnok és Nagy Károly, községi bíró, a jövő választás alkalmára, szavazati jogától megfosztatik;

mert az 1869-ik évi tavaszi közgyűlésben 31. szám alatt hozott törvény szerint, „azon egyháztagok, kikre bebizonyul, hogy a korteskedésben részt vettek, azon alkalommal választási joguktól megfosztatnak.“ Már pedig mindkét előjáró ellen több tanu egybehangzó vallomásával be van bizonyítva, hogy ők a korteskedésben nemcsak tettelegesen részt vettek, hanem az által, hogy saját házaiknál étettek és itattak, a korteskedés vezetőiül tünnek fel, a mi rájuk nézve annyivalinkább nagyobb beszámítás alá esik, mert elfoglalt állásuknál fogva, mint községi, illetve egyházi előjárók, ők lettek volna hivatva s nekik lett volna kötelességük a korteskedést megakadályozni, s a jó egyetértést és az egyház békéjét és csendjét fentartani.

22. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 11-ik száma alatt, indítványozza, hogy az Antalfi János által elsikkasztott 5356 frt. s járuléki erejéig a főiskolai pénztárnok felelőssé tétessék, s ezen összeg és járulékai nevezett pénztárnoknál biztosittassanak.

Egyházkerületünk fentartja ugyan folyó évi nyári közgyűlésében 9-ik szám alatt hozott határozatát, mindazáltal, minthogy a beérkezett jelentésből arról vett tudomást, hogy az Antalfi János ellen folyamatba tett fenyítő per véglebonyolítása még igen távol van: önmaga iránti kötelességnek tartja, hogy ezen összeget a főiskolai pénztárnoknál biztosítsa, a minek eszközésére a gazdasági választmány s azzal egyetértőleg a jogigazgató utasittatik.

23. Az Abaujmegyében kebeleztet felső-regmecsi egyház, ide terjesztett kérvényében előadván, hogy még az Árpádházból való királyok idejében, a XIII-ik század első felében, román stílusban épült temploma, az idő viszontagságai által annyira megrongáltatott, hogy az abba való járás már-már

életveszélyessé lett, s melyet romjaiból kiépíteni a csekély népességű egyház egyáltalában nem képes; kéri az egyházkerületet, hogy e célra országszerte lehető könyöradomány gyűjtésre, a nagyméltóságú minisztériumhoz intézett s előlegesen ide is fölterjesztett kérvényét, pártolólag fölterjeszteni méltóztassék.

Bármennyire igénybe van is már véve a magas minisztérium engedélyezése, az ilynemű és célú könyöradományok gyűjthetéseért folyamodó egyházak által, mindamellet, ennek tudatában is, tekintetbe vétetvén a felső-regmeci egyház korlátozott anyagi ereje: az a valóban régi műbecscsel bíró temploma kijavíthatása céljából, kérvényének pártolólag leendő fölterjesztése mellett, szuperintendensi hivatalunk által, a nagyméltóságú magyar királyi minisztériumhoz országszerte házankint való megkeresés útján eszközölhető könyöradomány gyűjthetésre ajánlatni határoztatik.

- 24.** Ugyanazon egyházmegye, folyó évi szeptember 4., 5-ik napjain Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 8-ik száma alatt, özvegy Gönczy Sámuelné szül. Sárkány Mária azon kérelmét terjeszti föl pártolólag, hogy tekintetbe vételével néhai boldogemlékü s 90 éves atyja, Sárkány Pál nyirri lelkész körül több éveken át tanusított hű és gondos ápolásának, ő a lelkészi özvegyeket illető kegyében részesíttetnék.

Nem maradván az elhunyt agg lelkész után sem özvegy, sem árva, kérelmező özvegynek rendszabályainkba ütköző kérelme nem teljesíthetik.

- 25.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 6-ik szám alatti pontjaiban, a népiskolai tanítók hivatalba lépése alkalmára, legközelebbi nyári közgyűlésünkben megállapított eskü-minta szövegében, ezen pontot: „a felsőség által megszabott tantervet“ eként óhajtja módosítani: „a helv. hitvallású egyházi felsőség által megszabott tantervet.“

Félremagyarázások kikerülése és nagyobb szabatoság kedvéért, a szóban forgó tanítói eskü-minta szövegének idézett részlete, az abauji egyházmegye kívánsága szerint igazítandó ki s alkalmazandó.

- 26.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűléséből, a szászai egyházi tagok által a papválasztási ügy folyama alatt letett óvadékpénz hova fordítása iránt, intézkedést kér.

A letett óvadékpénz a letevőknek visszaadni rendeltetik azért, mivel a papválasztás újabb eszközésénél költségek nem számíttatván fel a kiküldöttek által, nem állott elő szüksége annak, hogy ezen óvadékból költségek fedeztessenek.

- 27.** A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 13-án, Lászlófalván tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 5-ik száma alatt, Csiky József eddigi égerszögi tanítónak, a szakácsii egyházba történt meghívását s behelyeztetését jelentvén:

tudomásul szolgál.

- 28.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 8-ik száma alatt, jelenti, hogy a nyekézseni egyházban, az egyházkerületi szükösi pénztárt illető részletet, 167 forint 25 krajcárban állapította meg.

Tudomásul vétetvén, utasítatik az illető egyházmegye ezen illetéknek szükösi pénztárunkba kellő időben leendő befizetésére.

- 29.** Az ungi egyházmegye, folyó évi augusztus hó 27-ik napján, Szalókán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 37-ik száma alatt, hivatkozva az egyházkerület folyó évi április 29. s május 1-ső, 2-ik napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 82-ik szám alatti azon határozatára, melyszerint utasítva vannak az egyházmegyék, az iskolafelügyelők és egyházlátogatók, hogy felügyeljenek, misze-

rint csak az elfogadott tantervben kijelölt s rendelkezés alatt álló tankönyvek taníttassanak, fölkéri az egyházkerületet, miszerint tudassa, hogy melyek a rendelkezése alatt álló tankönyvek? ki vannak-e nyomtatva, s az ujabban kiadandó tankönyvek címéről, az egyházmegyéket időről időre értesitse.

Utasítatik a főiskolai gazdasági választmány, miszerint azon népiskolai tankönyvek miségét és számát, melyek a főiskola könyvbizományában, az elárusításra készletben és rendelkezésére állanak, számba és jegyzésbe vévén: azokat minden egyházmegye esperesével időnkint közölje.

- 30.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyve 16-ik száma alatt, azon indokból, hogy a területén levő szláv ajku protestáns hivek, részben szegénységök, részben azon körülmény miatt, hogy a legnépesebb leányegyházak nem birnak saját felekezetű iskolákkal, vagy mivel távolabb esnek az iskolával ellátott anya- vagy leányegyházaktól, iskolaköteles gyermekeiket vagy nem, vagy pedig más felekezeti iskolába járatják, s e miatt más felekezetekhez csatlakozván, egyházunkra nézve elvesznek, amennyiben bár kiváló gondot és segílyt fordít ezen egyházmegye a szláv ajku egyházakban az iskolák fentartására és segítőzésére, hogy ezeknek célszerű berendezése által, a magyar nemzeti nyelv mielőbb meghonosíttassék köztük; de minthogy mégsem rendelkezik e célra oly erővel, hogy az anya- és leányegyházakat annyira segítelhesse, hogy képzett tanítóknak megfelelő díjt adhasson, vagy ahol iskola nincs, ott iskolát és tanítói állomást állíthasson, nagyobb gondozás s célhoz vezető intézkedés végett, a szláv ajku iskolákat általában egyházkerületünk figyelmébe ajánlja.

Egyházkerületünk teljes mértékben beismeri szláv ajku hitrokonaink érdekében e hiányokon lehető segítés sürgős és kiáltó szükségét, s anyagi erejéhez mérten, legfőbb gondjai közé sorozza az ily egyházaknak ez érdeken igényelt gyámolítását. E célból utasítja az illető egyházmegyét, illetőleg egyházmegyéket, hogy azon szláv ajku egyházakról, melyek területükön fekszenek, azoknak anyagi állásukról, a birtokukban levő alapok mi és mennyiségéről, népességéről, helyi viszonyairól, egyházkerületünkhöz időnkint, s legközelebb következő közgyűlésünkre, pontos statisztikai adatokat terjeszsenek föl, hogy ezek alapján, a segílyt igénylő egyházak részére kellő gyámolítás legyen eszközölhető.

- 31.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 42-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, azon kérelmét terjeszti elő, hogy a Horváth Mária-féle végrendelet végrehajtói állítsanak ki meghatalmazást arra, hogy a Horváth Mária által, a pinkóci és bátfai lelkészek, valamint a családi sirbolt javára tett s telekkönyvileg biztosított alapítványi pénzeket, az egyházmegyei pénztárnok fölvehesse.

Egyházkerületünk főgondnokai megbizatnak a kért meghatalmazás kiállítására; az illető egyházmegyei pénztárnok pedig, az ily módon felvett alapítványi összegeknek pontos és kamatoztatás mellett való kezelésére.

- 32.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűléséből, 47-ik szám alatt, a szelmenci egyház felszólalása folytán, sürgeti ezen egyház adóügyének mielőbbi végleges elintézését, a mire szuperintendens ur jelenti, hogy ezen ügyben felirt a miniszterhez, de még mind ez ideig választ nem kapott.

Ezen jelentés tudomásul vétetik és egyszersmind felkéretik szuperintendensünk, hogy ezen felterjesztésnek mielőbbi kedvező elintézését, a nagyméltóságú minisztériumnál sürgetni sziveskedjék.

- 33.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűléséből, 27-ik szám alatt kiadott határozatával, azon óhajának ad kifejezést, hogy az egyházkerületi főleánynövelde olcsóbbá, tehát a szegényebb protestáns szüléknek is könnyebben hozzáférhetővé tétessék, annyival inkább, mivel legközelebb egy katolikus verseny-nőiskola is lett Miskolcon felállítva.

Egyházkerületünknek nem lévén anyagi ereje arra, hogy e leánynövelde bevételeit lejjebb szállítván, azt mással pótolhassa: az előadott kérelmet nem teljesítheti, annyival inkább, mivel a tandíjak leszállítása által, annak fennállása lenne veszélyeztetve.

34. A tornai egyházmegye, folyó évi szeptember hó 10-ik s 11-ik napján, Zsarnón tartott közgyűlése jegyzőkönyve 48-ik pontjában, a jövő évi főiskolai számvevőszéken, Barna Antal körtvélyesi lelkész és Lükő Kálmán világi tanácsbíró urak által határozta magát képviseltetni.

Tudomásúl vétetik.

35. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése 6-ik számú jegyzőkönyvi határozatának értelmében, az illető helyen leendő orvoslás végett való fölterjesztés eszközése céljából, azon vallásszérelmi ügyet adja elő, melyszerint Lehoczky Antal, tornai római kath. plebánus, minden törvényes formaságot mellőzve, káplánja által, egy magánkívüli állapotban levő protestáns embert, a halotti szentséggel látott el, őt a római kath. vallásba avattatta; sőt, az illető beteg elhalván, római kath. szertartással el is temettette.

E szembeszökő vallásszérelmi ügy illető helyre való fölterjesztése szuperintendensi hivatalunkra bizatik; minthogy pedig ily ügyben a lehetőleg gyors orvoslás csak úgy remélhető és eszközölhető, ha egyéb okmányok mellett az illető egyénre vonatkozó anyakönyvi kivonatok is mellékeltetnek, ennél fogva fölkéretik a tornai esperes ur, hogy Lehoczky Antalnak anyakönyvi kivonatát kiállítatván, azt szuperintendens urnak kezei közzé juttassa.

36. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlése jegyzőkönyve 30-ik számú határozatának értelmében, eladván abbéli ohaját, vajha egy, az eddiginél nagyobb mérvű segélyt nyújtó papi özvegy- s árva nyugdíjintézet állíttatnék fel, mellékletül beterjeszti azon alapszabály-tervezetet is, melyet e célból, egy általa kiküldött bizottság állított össze, s egyszersmind kéri, hogy e tervezet megvizsgáltatván, s netalán való hiányai kipótoltatván, az általa célzott nyugdíjintézet életbe léptetessék.

Ez alapszabály-tervezet, átnézés és véleményadás végett, Batta József, Bódogh Albert, egyházmegyei tanácsbíráknak, s Gyöngyösy Sámuel egyházkerületi dékának adatik ki.

37. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 12. számú jegyzőkönyvi pontjában, hivatkozván arra, hogy a barkai lelkész évi összes jövedelme a 400 frtot sem haladja felül s indokúl hozván fel azt, hogy a főtiszteletű egyházkerület, épen eme szegényes jövedelemre való tekintetből, a nevezett egyház lelkészét évenkénti segélyezésre vette fel: pártolólág terjeszti fel Simon Andor, barkai lelkész abbéli kérelmét, hogy ő a szükösi tárba fizetendő papi díjrészlet terhe alól felmentessék.

Simon Andor barkai lelkész kérelme, a mellette felhozott okok alapján, megadatik s az illető díjrészlet befizetése alól felmentetik.

38. Ugyanazon egyházmegyéből, a torna-ujfalusi egyház hivei, folyamodványukban megváltoztatni kéri a tornai egyházmegyének 1878. évi április havában, Perkupán tartott közgyűlésében, 45-ik szám alatt hozott s egyházkerületünk által, ez évi tavaszi közgyűlésünk 73-ik számú jegyzőkönyvi pontjában helyben hagyott és megerősített azon határozatát, melyben a zsarnói egyházhoz csatolt torna-ujfalusi leányegyházat, a zsarnói lelkészi és tanitói régi charta szerint való díjazásának egyharmadrészben való vitelére kötelezte.

Ez ügyben egyházkerületünk, idézett jegyzőkönyvi pontjában, igazságosan, méltányosan és végérvényesen határozván, folyamodó egyház, kérelmével elutasittatik.

39. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűléséből, 13-ik szám alatt, azt kérelmezi, hogy a mozgósított 60-ik gyalogezredhez tartozó, s tényleges szolgálatra berendelt Panyicza Mátyás komjáti tanító elbocsáttatása érdekében, felirat intéztessék a minisztériumhoz.

Ezen kérelem nem teljesíthető, mivel a védkötelezettségi törvény mindenkit egyaránt kötelez és mivel ilyenmő folyamodványok már más ízben is siker nélkül maradtak, sőt a minisztérium által utasítva is lett szuperintendensünk, hogy ilyenmő folyamodványokat, mint melyekben foglalt kérelem meg nem adható, ne terjeszsen fel többé a minisztériumhoz.

40. A gömöri egyházmegye, folyó évi szeptember 10-ik napján, Hétben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 31-ik száma alatt, beterjeszti a *szűtori* és *bellényi* egyházak között kelt *egyezséglevelet*, valamint ezen egyesült egyházak papi s tanítói díjleveleit 3—3 példányban, a szükséges megerősítés végett.

Ezen beterjesztett egyezség, valamint a bemutatott díjlevelek is, úgy egészben, mint részleteiben, jóváhagyatván s megerősítettvén, azoknak egy példánya az egyházkerületi levéltárba letéetni, másika az illető egyházmegyének, harmadika az illető egyházaknak megküldetni határozottak.

41. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 14-ik száma alatt, előterjeszti, miszerint a Simon Ábrahám lekenyei tanító által emelt panasz lehető orvoslása végett, az oda ezen egyházmegye részéről kiküldött biztos, Szentpétery Sámuel és nagytiszteletű Mikola György, gömöri ágostai hitvallásu lelkész s alesperes urak együttesen tett eljárásuk s közreműködésük folytán, úgy a helvét, mint az ágostai hitvallásu egyházak előljáróságai, egyakaratulag beleegyeztek abba, hogy az ágostai evangélikusok által, a mi egyházkerületünk felügyelése, illetőleg kezelése alá tényleg befizetett 1000 frt. tőke kamatjának egy harmada, évről évre, a lekenyei előkönyörgő iskolatanító fizetésének javítására fordíttassék. Mely egyezségről fölvelt jegyzőkönyv, mint a lekenyei alapszerződést pótló eredeti okmány, az egyházmegyének be is mutattatott. Valamint jelentetik az is, hogy a tanító részére fizetendő tűzi fa, úgyszintén a papi s tanítói szemes életfizetés beszolgáltatásának biztosabb módja is jövőre szabályoztatott és megállapított.

Ezen egyezség, minden tételeiben jóváhagyatván s megerősítettvén, az egyházkerületi pénztárnoki hivatal utasítatik, hogy az 1000 frt. tőke kamatjának harmadrésze, már a jelen évre ezennel ki fogván utalványoztatni, azt Simon Ábrahám lekenyei tanítónak, úgy jelen évre, mint jövőre, időnkint szolgáltatassa ki.

42. Ugyanazon egyházmegyében kebelezett *csizi* és *bejei* egyházak, rozzant egyházi épületeik helyrehozására, államsegélyben részesítettésökért és országos könyöradomány gyűjthetésért kérvényezvén:

Miután a könyöradományokért folyamodott egyházak ez időszert már is túlszámban jelentkeztek, jelen alkalommal nevezett egyházak az ilyenmő segélyezésre csak jövőre előjegyztetni határozottak.

43. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűléséből, felterjeszti a bejei egyház és volt tanítója, Somogyi János és volt lelkésze, Székely János örökősei között fenforgó adóügyben keletkezett 8-ik számú újabb határozatát, vonatkozással folyó évi nyári közgyűlésünk 29-ik szám alatt kelt határozatára, melyben az egyházi földbirtok után hátralékban levő adókat, a belhivatalnokok, illetve örökőseik által rendeli viselendőnek.

Minthogy azonban az ügyiratokból ki nem tűnik, hogy ezen határozat a felekkel közölve s általuk felebbezve lett volna, az ügyiratok oly utasítással küldetnek vissza a felterjesztő egyházmegyére, hogy a hozott határozatot a felekkel tudassa,

s ha azok közül valaki az ellen felebbezéssel élne, az esetben terjeszse egyházkerületünkre.

44. Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi szeptember 3-án, Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 7-ik száma alatt, a papi s tanítói díjlevelek eddig általánosságban szokásban levő alakszerűséget, nem tartván többé olyannak, mely a hivatal kötelességeit teljesítők közt egyrésztől és a hivatalt díjazók közt másrésztől fölmerülhető vizsályos kérdésekben kielégítő biztosítékot nyújthatna: indítványozza annak kimondását, hogy ezentúl, csak oly szerkezetű díjlevelek fognak egyházkerületileg megerősítettnek, melyek a két oldalú szerződés alakszerűségével s okmány erejével birandanak.

Amennyiben a díjlevelek körül, egyrésztől azoknak az egyházak által csak egyházfelsőségi megerősítés mellett eszközölhető kiállításában, másrésztől azoknak az illető egyházi hivatalnokok által szabályszerűen történni szokott elfogadásában, a kétoldalú szerződés jellege teljesen ki van fejezve, más szüksége pedig a díjlevelek kiállítási módja megváltoztatásának fenn nem forog: az eddigi gyakorlat továbbra is meghagyatik.

45. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 4-ik száma alatt, a bodrog-olaszti lelkészi díjlevelet egy eredeti példányban és két másolatban fölterjeszván:

Megerősített s I-ső eredeti példánya egyházkerületi levéltárunkba letétni, II-ik másolatpéldánya az egyházmegye, III-ik pedig az illető egyház részre megküldetni határozatott.

46. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 5-ik számú jegyzőkönyvi kivonatában, azon eset alkalmából, hogy ezen egyházmegye egyik lelkészének több rendbeli kellemetlensége volt a miatt, hogy a polgári hatóság megkeresésére nem volt hajlandó, a templomi szószékből kihirdetni, az azon megye területére, a minisztérium által, gyujtogatók és rabló-gyilkosok ellen engedélyezett rögtön ítélő biráskodási intézkedést: kimondatni kéri, hogy a lelkészek, a polgári hatóságtól hivatalukhoz nem a törvényes egyházi felsőség útján érkezett s országos törvényekben nem gyökerező rendeleteknek elfogadásától és végrehajtásától egyenesen tiltassanak el s egyszersmind egy tiszteletteljes, de erélyes fölíratban kerestessék meg ez ügyben a nagyméltóságú minisztérium is.

Egyházkerületünk készséggel osztja az alsózempléni egyházmegyének e tekintetben való nézetét, s már e helyen is kifejezést ad annak, hogy semmi esetben sem ismérheti el a polgári hatóság azon jogát, hogy az, a törvényes egyházi felsőség mellőzésével, az egyes lelkészekkel rendelkezék, azokat, intézkedéseinek minden esetben való végrehajtójává és eszközőjévé tegye. Egyébiránt, ez ügyben, egy erélyes fölírat útján, az illető minisztérium is megkerestetni határozatott.

47. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 24-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, a leleszpólyáni egyháztagnak, a közgyűlés előtt, élőszóval tett kijelentése folytán, tudatja, hogy a nevezett leányegyház, felebbezi az egyházmegye határozatát, melynélfogva a király-helmeci lelkész és a pólyáni leányegyház közt fenforgó lelkészi szolgálatra vonatkozó vitás ügyben, úgy intézkedett, hogy a király-helmeci lelkész, a hat urvacsoraosztás alkalmán kívül, lelkészi szolgálat teljesítésére, havonkint egyszer jelenjen meg a leleszpólyáni leányegyházban; feltételül tüzetvén ki az, hogy az anyaegyháztól távol fekvő leányegyház, mindannyiszor szolgáltassa ki az oda való menetelre szükséges fuvart.

Az egyházmegye ítélete minden tekintetben igazságos és méltányos lévén, indokainál fogva, egészben helyben hagyatik.

48. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 23-ik számú jegyzőkönyvi felterjesztésében, tudatja, melyszerint, az alsóborsodi testvéregyházmegye fölhívásának engedve, elhatározta, hogy a budapesti országos protestáns árvaház alapító tagjai közé belép s az e végre szükséges 100 frtot, az egyházlátogatás alkalmával eszközendő gyűjtés útján fogja beszerezni, addig is felszólítván az egyházakat, hogy e célra adakozzanak.

Az egyházmegye e nemes elhatározása örvendetes tudomásul vétetik, s mint utánzásra méltán érdemes példa, a többi egyházmegyéknek is figyelmébe ajánlatik.

49. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 27-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólágg terjeszti fel a golopi egyház azon kérelmét, melyszerint az, három rozzant pincéje közül egyet 23 frtéért eladhasson.

A golopi egyház kérelme, az egyházmegye által is kikötött azon feltétel mellett, hogy a 23 frt. eladási árt vagy tőkésitse, vagy a meglevő két rozzant pince kijavitására fordítsa, megadatik.

50. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 3-ik számú jegyzőkönyvi fölterjesztésében, tudatja, hogy a rendelkezése alatt álló idő rövidsége miatt, nem tehetett eleget az egyházkerülettől nyert azon megbízatásának, melyszerint a bodrog-keresztúri egyház zilált anyagi viszonyait behatóan megvizsgálván, arról, már a jelen közgyűlésünkre, adja be jelentését; hanem az említett egyházba egy küldöttséget nevezett ki, mely küldöttségnek munkálata alapján fogja majd kívánt jelentését megtenni.

Tudomásul vétetik s a megígért jelentés annak idején beváratik.

51. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 29. és 30-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, az egyházmegyében, időközben történt lelkészi halálozások és lelkészi s tanítói változásokról tesz jelentést s az elsőben tudatja, hogy Czike István kenézli és Tóth Sándor volt hotykai, nyugalomba vonult lelkészek hunytak el; az utóbbiban pedig arról értesít, hogy a kis-kövesdi, halál által megürsedett lelkészi állomásra Végh János, eddigi berzéki lelkész, az erdőbényei, halál által megürült lelkészi állomásra Kónya András, hernád-németi segédlelkész, a monoki lelkésztanítói állomásra Rácz József, eddigi hotykai helyettes lelkész, végre, a lizskai egyház tanítói állomására Gagyi Károly, képezdei végzett növendék s okleveles tanító választattak s erősítették meg.

Mindkét jegyzőkönyvi pontnak tartalma tudomásul vétetik.

52. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűléséből, pártolólágg terjeszti fel Verebélyi József azon kérelmét, hogy a szükösi tárba befizetni kellett 175 frt., nála kölcsön gyanánt meghagyassék.

Közgyűlésünk nem ellenzi, hogy ezen összeg, mint kölcsön, folyamodónál kellő biztosíték mellett hagyassék, s azért utasítja az egyházkerületi pénzügyi választmányt, hogy nevezett Verebélyi Józseftől szabályszerű jótállással biztosított kötelezvényt vegyen.

53. Emödy Dániel, sárospataki akadémiai közigazgató, a már folyamatba indult 187⁸/₉-ik tanév eddig leélt napjaiból, a főiskola akadémiai ágát illetőleg, a jelentékenyebb mozzanatokról jelentését fölterjeszti; jelesen: 1. a beiktatások s beiratásoknak a szokott időnél szükségkép tovább húzódása okairól; 2. hogy az iskolai év szeptember 6-án megnyitvatván, az előadások 10-én megkezdettek; 3. hogy az akadémia anyakönyvébe, szeptember hó 19-ik napjáig, 49 új tag iktattatott be; 4. hogy a hittanhallgatók száma szintén szeptember 19-én 106 volt, a jog- s államtudományok hallgatóié 46; 5. hogy erkölcsi és fegyelmi tekintetben panaszra eddigelé nincs semmi ok; 6. hogy a tanügyi bizottság szeptember 8-án egybeülvén, több üdvös határozatot hozott; 7. hogy a megnyílt iskolai évben már 9 tanári gyűlés tartatott; 8. hogy a helybeli államképezdében az egyházkerület

által fentartott jótéteményért ezen iskolai évre folyamodott 28 növendék, kettővel több, mint a múlt évben, s azok az iskolai szék által megvizsgált érdemjegyeik mellett, föl is vétettek; 9. hogy a könyvtár rendezése folyamatba van, a szépészeti múzeum felügyeletével Bokor József tanár bízott meg s különösen az éremgyűjtemény is a legnagyobb gondnal és szabatossággal rendezve van; 10. hogy a tápintézetbe jelenben 309 tag van fölvéve.

Ezen igazgatói jelentés kedves tudomásul vétetett.

54. A fennebbi jelentésnek 9-ik pontját illetőleg, kiemeltetik, hogy az éremgyűjtemény több mint 700 darab régi görög, római és barbar pénzeivel, tudományosan meghatározva, a legpontosabb leírásokkal ellátva, anyaguk és értékük szerint megállapítva és egy igen díszes catalogusba foglalva, meglepi a szemlélőt, s ez eredmény egy buzgó protestáns főúr műve: Borsodmegye főispánja, Vay Béla báró uré, ki példát mutatott, miként kell nemcsak anyagi segélylyel, hanem szellemi munkásságával is előbbre vinni a tudományosság ügyét.

Kedvesen hatott egyházkerületünkre az igazgatói jelentés ezen része. A nemes báró már eddigelé is fényes tanujeleit adta főiskolánk ügyei iránt érzett mély érdeklődésének, s most, midőn ujjal arról értesül egyházkerületünk, hogy a tisztelt báró ur, polgári magas állásán, annyi fontos teendői által s oly sok oldalról igénybe vett drága idejéből, még főiskolánk szellemi művelődési ügyeinek is kész áldozni: őszinte hála éri magát, magas személyisége iránt kötelezve s ezért kedves kötelességének is ismeri a nemes báró ezen szives áldozatkészségeért, nagymérvű érdeklődéseért, hálás köszönetét ezennel jegyzőkönyvileg kifejezni.

55. Olvastatott a sárospataki gimnázium tanári karának fölterjesztése, melyben, alaposan és a neveléstan elvei szerint kimutatván a gimnáziumi vallástanítás és nevelés célját, e cél elérése végett mulhatlanul felölelendő tananyag terjedelmét, mint sajnos és a tanítás lényegére károsan ható körülményt említi fel azt, hogy, a jelenlegi intézkedés mellett, a főiskolai gimnáziumi vallástanár, azon ok miatt, mert a helybeli állami tanítóképezdei ref. növendékek vallás- és erkölcsi oktatása is ő reá van bízva, s e célból, azon intézetben is hat órát kell hetenkint tanítania, nem fordíthat, legjobb igyekezete mellett sem, annyi időt, mennyit az e körbe tartozó tantárgyak terjedelme méltán megkívánna, különösen akkor, mikor a gimnázium négy felső osztályában, a hol pedig, az oktatás elvei szerint, épen a legnagyobb horderejű és pontosságú tantárgyak várnak előadásra, hetenkint csak is egy-egy óra van a vallástanításra szentelve. Mindezen okok alapján, kéri az egyházkerületet, hogy a gimnáziumi vallástanárt felmentvén a képezdei tanítás kötelezettsége alól, gondoskodjék az ottani növendékek vallás-erkölcsi tanításának más egyén által való vezetéséről; hogy így aztán, a gimnáziumi vallástanár több időt nyervén, egész erejét a gimnázium e nemű érdekeinek és szükségének áldozhassa fel. Egyszersmind ajánlja, hogy a képezdei vallástanításra, a jelen évi főiskolai szénior, célszerűen volna alkalmazható, már csak azért is, mert erre elegendő szakképzettsége van s ez állomás betöltésére, szives készséggel fel is ajánlotta magát.

Egyházkerületünk a tanári kar felterjesztéséből meggyőződván arról, hogy a főiskolai felgimnáziumi osztályokban, a vallástanár más irányu elfoglaltatása miatt, nincs a vallástanításnak annyi idő szentelve, mennyit a tantárgyak, kiváló fontosságuknál fogva méltán megkívánnak, s előtte, ifjainknak, épen a vallás- és erkölcsi ismeretek alapos elsajátítása első rangu érdek lévén, e nagy cél minél biztosabb elérhetése végett, még áldozatokra is készséggel vállalkozik; miért is szívesen beleegyezik abba, hogy Kovácsi Sándor, gimnáziumi vallástanár, a képezdei növendékek tanításától fölmentessék; természetesen oly föltétel mellett, hogy az így nyert órákat a gimnáziumi vallástanításra fogja fordítani. A képezdei felekezetünkbeli növendékek

ez évi vallástanításával pedig Czinke István jelenlegi főiskolai széniorot bizza meg; meghagyván egyszersmind a főiskola gimnáziumi igazgatóságának, hogy ez állomás betöltésére nézve, az alkalmas egyéneket illetőleg, esetről esetre tegye meg egyházkerületünk előtt ajánlatát.

56. Olvastatott Borsi Pál sárospataki lakos folyamodványa, melyben kéri, hogy piac-utcai, legközelebb árverés alá kerülő háza, az egyházkerület által megvétetnék s ekkor a megvett ház, kiskoru fia részére, ismét eladatnék, s a pénz, mint kölcsön, a szokásos kamatokkal, e házra reá tábláztatnék.

Egyházkerületünk ilyenmü üzletekbe nem bocsátkozhatván, folyamodó kérelmét nem teljesítheti.

57. Muraközy László, pesti ügyvivőnk, szuperintendensünknek hozzá intézett tudakozó levelére válaszólag, arról értesít, hogy néhai Fogarasi Jánosnak semmi hagyatéka nem maradt, s így az általa a kázmárki és szikszói egyházra s a sárospataki főiskolára tett alapítványok veszendőben vannak.

Egyházkerületünk ezen értesítést sajnosan veszi tudomásul, és mivel a Fogarasi János hagyatéki ügye még letárgyalva nincs, utasítja szuperintendensi hivatalunkat, hogy említett pesti ügyvivőnk által kísértesse figyelemmel, hogy miként fog ezen hagyatéki ügy lebonyolíttatni és ügyeltessen fel, hogy az említett alapítványok lehetőleg megmentessenek.

58. Szuperintendensünk jelenti, hogy a sárospataki gazdasági választmány, a folyó évi nyári gyűlés 11-ik számú határozata értelmében, az istvánházi pusztá bérelőit megperelte, mely perben, a tárgyalás megtartása előtt, egyházkerületünk elnöksége és a bérelő Schweiger testvérek között, az egyházkerület jóváhagyásának fenntartása mellett, oly egyezség jött létre, a per esélyeinek kikerülése szempontjából, a mely szerint a bérlők által a „Tóköz istvánházi Körös-ármentesítő-társulat“ ármentesítésre fordított költségei fedezésére, az általa szerződésileg elvállalt 5000 forinton felül előlegezett s szerződés szerint a főiskola által viselendő pénzüsszeget, s annak 6% kamatait jogositva lesznek bérlők, az általuk félévi részletekben fizetni kötelezett haszonbérből 1000 frtos részletekben vonni le, a felmaradó 4000 frtot kötelesek lévén, a szerződésben kikötött időre, a főiskola pénztárába pontosan befizetni.

Ezen egyezség elfogadtatik és megerősíttetik ugyan, azonban ujlag utasíttatik a főiskolai gazdasági választmány, hogy ezen vízszabályozás befejezését, annak collaudirozását, az ármentesítő-társulattal s bérlőkkel való végleszámolást, minden erejéből sürgesse, s miután közgyűlésünk tudomása szerint, az ármentesítés költségeiben részt venni köteles közbirtokosok eddig semmi költséghez nem járultak, az ártérítési költségekből őket terhelő s a főiskola által előlegezett összeget adósokon behajtani törekedjék.

59. Olvastatott a főiskola gazdasági választmányi elnök jelentése, melyben:

I. a folyó évi nyári közgyűlés jegyzőkönyvére vonatkozólag jelenti:

hogy a magtár rendezése folyamatban van;

hogy a Göcze Bertalan elleni követelésből 7948 frt. 56 kr. már befolyt, mely összeg 8000 forintra kiegészítve, az ujhelyi takarékpénztárban és népbankban van elhelyezve;

hogy a Csillay Józsefné panasza, óhajtásához képest, elintéztetett.

II. a főiskola beléletére vonatkozólag tudatja:

a) hogy a tornacsarnok elkészült, s csak a belső berendezés van hátra, az Ivánka-féle szállás, tápintézeti ifjak részére lakásul alakíttatott át, s hogy összesen most már 30 szobában 140 ifju lakik; a gimnáziumi tantermekben a székek száma szaporíttatott; az épület folyosójának kőbur-

kolata tetemesen javított; az udvarnak a kis-utcával érintkező része kőfallal elkerített s még az évben kerrté fog átalakítani, valamint az óra és kút rövid időn elkészül.

Mindezen intézkedések tudomásul vétetnek.

b) Engedélyt kér a régibb épület külsejének rendbehozására, s azon egy villámhárító felállítására, a mire nézve határozottat,

hogy egyházkerületünk semmi újabb költséget nem engedélyezhet, a nélkül, hogy határozatát egy biztos alapon nyugvó költségvetésre fektethetné; ezért utasítja a gazdasági választmányt, hogy mind az épület rendbehozására, mind a villámhárító felállítására vonatkozólag, költségeloirányzatot terjeszzen az egyházkerületi számvévősék útján jövő tavaszi gyűlésünk elé.

c) Jelenti, hogy az egyházkerületi névtáron a nyomdának vesztesége van, s azért kéri, hogy vagy emeltessék fel annak ára, vagy az egyházkerületi pénztár viselje annak költségeit.

Az egyházkerület továbbra is meghagyja az egyházkerületi névtár kiadását a főiskolánál, hanem felhívja az egyházmegyék espereseit, hogy az egyházmegyék részére kiadott minden példány árát szedjék be s küldjék be a főiskola pénztárába; elvárja egyébiránt egyházkerületünk főiskolánk nyomdászától, hogy ezen közhasznú és egyházkerületünket közelebről érdeklő kiadványért, jövőre egyedül a kiállítási árat fogja követelni.

d) Jelenti, hogy az egyházkerületek végre beleegyeztek, hogy az egyetemes tanügyi bizottság könyvkiadói jogát főiskolánk 2000 forintért megvegye, s ennek engedélyezését kéri.

Egyházkerületünknek ezen ügyben már több rendbeli határozata lévén, s azokban utasítás a gazdasági választmány részére is foglaltatván, nevezett választmány azok megtartására utasított; amennyiben pedig az egyes egyházkerületek nyilatkozatai még teljesen kötelezők nem volnának, igyekezzék azoktól ily kötelező nyilatkozatokat szerezni, s azok alapján kösse meg ezen ügyet végleg szabályozó szerződést a testvéregyházkerületekkel.

e) A Rozgonyi Irma hagyatéki ügyiratait, a Meczner Gyula ajánlatával együtt beterjeszti, mely hagyatéki ügyiratok átvizsgálásával Csider Károly, Lőrinczy Endre és Nagy Pál megbizatnak, felkérve névezettek, hogy az ügyiratok áttanulmányozása után a dolog állásáról még ezen gyűlésnek tegyenek jelentést.

60. Mely határozat folytán, a küldöttség az ügyiratokat átvizsgálván, előadta az ügy állását, a mi is röviden a következő:

Rozgonyi Irma (Mária) magtalanul halván el, vagyonáról úgy rendelkezett, hogy azt holtig való használatul Kostyán Ferenc nyugalmazott ezredesnek hagyta, a kit feljogosított, hogy arról, halála esetére, általa választandó jótékonycélra végrendelkezhessék.

Kostyán Ferenc és örökhagyó oldalörökösei között aztán a hagyatéki tárgyaláson oly egyezés jött létre, melyszerint Kostyán Ferenc a hagyatéki vagyont holtig számadás nélkül kezeli, az adósságok kamatait fedezi, de tőkét törleszteni nem tartozik.

Halála után a vagyon jövedelmeiből előbb az adósságok letörlesztetnek, aztán ezek letörlesztése után a hagyatékhhoz tartozó m.-hotykai 17. és 100. számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlan, a sárospataki főiskola felügyelete alatt, oly alapítványi vagyonná lesz, melynek jövedelméből — kifizetvén abból első sorban a hotykai lelkésznek a Rozgonyi Irma sirja gondozásaért évi 25 forintot — annyi 300 forintos stipendium alakíttatik, amennyi kitelik, melynek felét az örökhagyó fiágon levő örököseinek, hasonfelét nőágon levő rokonainak bármily iskolában tanuló

förökösei kapják valláskülönbség nélkül; a család kihalása esetén az egész hotykai vagyon a főiskolára szállván, ezen stipendiumokkal a főiskola szabadon rendelkezhetik.

A vagyon kezelését illetőleg, a főiskola felügyeleti jogát úgy gyakorolja, hogy a tanári kar van feljogosítva a család tagjai közül a kezelőt kinevezni, a mire ha senkisésem ajánlkoznék, a vagyont a főiskolai igazgató kezeli, 200 frt. díj mellett.

Ezen egyezség alapján, a hotykai birtok, mint ilyennemű stipendiális alapítvány lett bekebelezve, míg a többi a hagyatékhoz tartozó birtokrészeket az örökagyó oldalörökösei kapván, azok az ő nevükre előjegyeztettek.

Kiderült aztán, hogy a hagyatékot terhelő s minden birtokon egyetemlegesen fekvő adósságok oly nagy összeget tesznek, hogy a birtok jövedelméből azok kamatai sem fedezhetők s a hagyaték ki van téve a megperelhetés s elárvereztetés veszélyének.

A dolgok ily állásában, az örökösök és haszonélvező azon ajánlatot tették a főiskolának, hogy engedje meg, miszerint a hotykai birtokot szabad kézből eladhassák, s a vétel nagy részét az adósságok törlesztésére fordíthassák; viszont ők letesznek abból a főiskola pénztárába 2000 forintot, mely is addig kamatoztassék, mignem az a birtok vételárának magasságát el nem éri, amikor abból 120 frtos stipendiumok alakíttassanak, az egyezségben kikötött családtagok részére; mit a tanári kar többsége nem látott elfogadhatónak azért, mivel ezen összeget kevésnek találta, hanem azt kívánta, hogy egy 300 forintos stipendiumnak s a hotykai lelkésznek járó 25 frt. tőkénének megfelelő összeg tétessék le, s ezen stipendiumot a családból Sárospatakon tanuló növendék kapja, míg a tanári kar a birtok természetbeni megtartását vélelmezi.

Ezen stádiumban lévén a dolog, küldöttség véleménye oda terjed, miszerint az eladás engedtessek meg azon feltétel alatt, hogy az örökösök 2000 forintot tegyenek le a főiskola pénztárába, mely összeg tőkésítettvén, 6000 frtra emeltessek, midőn ezen magasságot eléri, alakíttassék annak kamataiból három 120 forintos stipendium, melyből kettőt az egyezségben említett férfi és női ágoni örökösök kapjanak, bármely vallásfelekezetűek legyenek s bármely iskolában tanuljanak is azok, míg a harmadik stipendiummal a főiskola szabadon rendelkezék; fentartani kívánván természetesen a két másik stipendium tőkéjéhez is ez utóöröklési jogot, s végül, hogy a hotykai lelkész évi 25 forintja más módon biztosíttassék.

Egyházkerületünk ezen indítványt egész terjedelmében elfogadja, azon idokból, mivel ily módozatok mellett némi kárpoztást nyer főiskolánk azon gondért és felelősségért, mely ezen családi s különben nem is főiskolánk növendékei előnyére tett alapítvány kezelésével reá nehezedik és ily feltétel mellett — hogy a hagyatékot a perbevonatás s az alapítványi ingatlanokat az elárverezés veszélyétől megmentse — megengedi a hotykai 17. és 100. számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlan eladását, utasítván a gazdasági választmányt, hogy ha az érdekelt örökösök ezen feltételt teljesíteni hajlandók, s velök ez irányban szerződés köthető lesz: az esetben a szükséges eladási engedélyt állítsa ki.

61. Főiskolai jogigazgató. beadott jelentésében, mindenekelőtt rámutat azon nehézségekre, melyekkel megküzdni kell, hogy a hosszú idő alatti elhanyagolásból származó hiányok orvosoltassanak, és jelzi, hogy az 1877. évi tavaszi gyűlés által megrendelt s a főiskolai alapot kimutató leltár készítése munkába vétetett, a melynek összeállítását után a főiskolai alap teljesen tisztázva lesz.

Ezek után a hatásköréhez tartozó s a lefolyt év alatt felmerült fontosabb ügyek állásáról tévén jelentést, előadja:

a) hogy a főiskolai kórház felépítésénél a számadásokat megvizsgálta, a miből kiderült, hogy az építkezés 2003 forintba került, s hogy ebből 1103 frt. a sorsjáték, hangverseny és táncvígalmom jövedelméből fedeztetett, s a hiányzó 900 forintról pedig, a betegsegélyző-egylet részére, a főiskola nevében kötvény állíttatott ki, mely összeg a pátens árából lesz fedezendő; a mult

évi szénior azonban a pátens áráról számadást nem adván be, ez megvizsgálható s a befolyt pénz törlesztésre fordítható nem volt.

A jelentés ezen része tudomásul vétetik; azonban egyházkerületünk megütközésének ad kifejezést a felett, hogy a múlt évi szénior elbocsáttatott, a nélkül, hogy számadását beadta volna, és utasítja gazdasági választmányt, hogy a volt szénior megszámloltatására sürgősen tegye meg a szükséges intézkedéseket.

b) tudatja, hogy a perkedői puszták és détéri birtok hasznabére 1879. április hóban lejár és a détéri birtokra vonatkozólag jelenti, hogy a jelenlegi bérlő, Károlyi János, hajlandó kedvezőbb feltételek és pedig az adó és 1000 forint bérfizetés mellett, a birtokot újra 6 évre bérebevenni, oly módon, hogy ha a birtok eladatnék, 3 év múlva 600 frt., 4 év múlva 400 frt. és 5 év múlva 200 frt. visszafizetése mellett azt visszabocsátja, ezen felül csak 40 öl fát kíván, s a zsellérek munkájáról lemond; mindamellett javasolja, hogy a bérbeadás hírlapilag tétessék közzé, s csak ha kedvezőbb feltételek mellett senki sem jelentkeznék, az esetre adassék meg a felhatalmazás a détéri birtok kezelő bizottságának, hogy azt a jelentkező bérlőnek kiadhassa. A perkedői birtok bérbeadása hírlapi közzététel után helyszíni árverés útján volna célszerűen eszközölhető.

Igazgató javaslata elfogadtatik, s ezek eszközzésére jogigazgató és gazdasági választmány, illetőleg a détéri birtokot kezelő bizottság, utasíttatik.

c) Jelenti, hogy a moldva-oláhországi missiónak a Pálóci Horváth Mária alapból fizetendő 700 frt. tőkéje után eső százalék fejében, az istvánházi puszták bérlőitől, a folyó évi szeptember hó 24-én fizetendő hasznabérből 1100 frt. az ungvári adófelügyelőség által lefoglaltatott; ennek elengedése céljából a minisztériumhoz feliratot kér intéztetni.

Mire elnök szuperintendens jelenti, hogy e tárgyban a missió ügyet kezelő erdélyi szuperintendencia felhívása folytán már felirt a minisztériumhoz, sőt az illeték fele az illető pénzügy-minisztérium által leiratni is rendeltetett. Ha azonban ezen illeték másik fele el nem engedtetnék, az esetben ezen pénzösszeg kifizetendő, s minthogy első sorban a moldva-oláhországi missiót illeti, a főiskola által fizetendő évi részletéből levonandó lenne.

Szuperintendensünk ezen jelentése szerint a szükséges lépések már megtétetvén, további lépések szüksége már fenn nem forog. Egyébiránt, ha a megszabott illeték csakugyan el nem engedtetik, annak a missió évi illetékéből kifizetése elrendeltetik.

d) Jelenti, hogy a könyvkiadványok elárúsítása iránt fennállott szerződés lejárván, az eddigi ideiglenes főbizományossal új, kellő biztosítékkal ellátott szerződés kötöttet, miáltal az eddigi 7000 forintot jövedelmező könyvkiadási üzlet emelkedni fog.

Tudomásul vétetik.

e) A megszüntetett főiskolai kölcsönmagtár állása a következő:

I. A meglevő 81 darab kötvény szerint 1877-ben . . . 455 k. 2 v. . . rozs, 67 k. $2\frac{7}{12}$ v. búza.
behajtatott:

a) természetben 128 k. $1\frac{1}{3}$ v. r., 15 k. $2\frac{1}{3}$ v. b.

b) pénzértékben 13 k. $2\frac{1}{2}$ v. r., 13 k. $1\frac{1}{2}$ v. b.

Összesen 141 k. $3\frac{5}{6}$ v. rozs, 28 k. $3\frac{5}{6}$ v. búza.

hátralék természetben 313 k. $2\frac{1}{6}$ v. rozs, 67 k. $2\frac{7}{12}$ v. búza.

II. A készpénzértékben bejött összeg 313 frt. 48 kr.

a korábban szinte pénzben bevett értékkel 68 frt. 20 kr.

Összesen . . . 381 frt, 68 krban

a sárospataki népbankban (betéti könyvecskére helyeztetett el $8\frac{0}{10}$ kamatra) a tápintézet részére

tőkésített, melyhez számítva a néhai Kun Dániel által bevett s örökösei ellen végrehajtás alatt levő 377 frt. 62 krt., ezzel együtt teend a tőkésített összeg 759 frt. 30 krt.

Tudomásul vétetik.

f) A Rhédey László hagyatéki ügyére vonatkozólag, a ki az ungi egyházmegyének kétrendbeli tőkével volt adósa, s ki egyik örököseül a főiskolát tévén, az ungi egyházmegye ezen kétrendbeli tőkére nézve a főiskolát tartja adósának; ezen Rhédey László hagyatéki ügyére vonatkozólag jelenti, miszerint sikerült az erre vonatkozó adatok és okiratok nagy részét megszereznie, a melyekből arról nyert értesítést, hogy a Debrecenben, 1860. január 26-án létrejött s a főiskolát illetőleg 1860. évi tavaszi közgyűlésünk 49-ik számú határozata szerint jóváhagyott egyezség által, a hagyatékhhoz tartozó magyar-jesztrebi ingatlan birtok, a hagyatéki terhekkel együtt, özvegy Rhédey Józsefné szül. Rhédey Annára ruházott és utána Rhédey Katalinra, majd ennek egyetlen leánya, Besze Emiliára, férjezett Kormos Ödönnére szállott, s ekként az ezen birtokkal átvállalt terhek lerovásának kötelezettsége az utóbb nevezett örököst illeti, a ki a főiskola 800 frt. tőkéje s ennek járulékai iránt már meg is pereltetett, s ezen követelés a fentebb említett jesztrebi birtokra előjegyeztetett.

Ebből kifolyólag az ungi egyház követelése is Kormos Ödönné Besze Emiliát terheli, s ez irányban a főiskola többi örökös társaival legfelebb csak szavatosságra lenne kötelezhető.

Ezen jelentést egyházkerületünk tudomásul veszi, s felhívja jogigazgatót, hogy ezen ügy végbefejezéséről értesitse annak idejében egyházkerületünket.

g) A Szabó Gábor, Szabó Erzsébet, Eszter és Emma, testvérektől megvett szomszédos beltelekért cserébe adott beltelek eladásáról szóló szerződés, a tulajdonosoknál állítólag elveszvé, arról a szerződés ujolag kiállított, s ezen szerződés a megerősítési záradék rávezetése végett, felterjesztetik.

Ezzel kapcsolatban kéri jogigazgató, hogy a gazdasági választmány hatáskörének, s illetékességének, hatóságok és bíróságok előtt leendő igazolása céljából, az egyházkerület által megerősített kormányzati rendszabályok egy hiteles példánya neki adassék ki.

A bemutatott szerződésre a hitelesített záradék rávezetetni, s egyszersmind a kért kormányzati rendszabályok hiteles példánya, jogigazgatónak kiadatni határoztatik.

62. Árvai József, zemplénmegyei királyi tanfelügyelő, szuperintendensi hivatalunkhoz intézett átiratában előterjesztvén: hogy miután a sárospataki ref. főiskolai ifjuság részére egy tornacsarnok állított föl, a helybeli tanítóképezdének pedig csupán e célra fölállított ilyen épülete nincs, de nem is szükséges, hogy ily kis városban a két testvérintézet e végett külön-külön, két költséges építkezést tegyen: kéri az egyházkerület által elhatároztatni, vajjon megengedhető volna-e és mily föltételek alatt, a képezdei ifjaknak a tornázás, a főiskola tornacsarnokában?

Egyházkerületünk méltányosság szempontjából tekintve tanfelügyelő úr e részben kifejezett kérelmét, nem idegenkedik annak lehető teljesítésétől. Azonban szükségesnek tekinti, maga tájékozhatása végett, az iskolai igazgatóság véleményét is meghallgatni. Utasítatik azért a főiskolai igazgatóság, hogy fontolja meg: ha a tanfelügyelő ur ebbeli kérelme, méltányos föltételek mellett s a főiskola hátránya nélkül teljesíthető-e, vagy nem? s ez iránt magát a tanfelügyelő úrral érintkezésbe tévén, ha tornacsarnokunknak a képezdei növendékek használatára is átbocsátását célszerűnek látja, annak eszközölését, a netalán szükséges és mindenestre határozottan megállapítandó föltételek mellett teljesítse.

63. Folyó évi Sárospatakon tartott nyári közgyűlésünk 17-ik számú jegyzőkönyvi határozatának értelmében, bemutattatván azon munkálat, melyet a conventi albizottság még május havában tartott

gyűlésében készített és megállapított, az véleményadás s illetőleg észrevételek megtétele végett, az egyházmegyéknek adatott ki, melyek is, egynek kivételével, be is adták ez irányu dolgazataikat.

Egyházkerületünk, átlátván azt, hogy az egyházmegyéknek rendelkezésére állott idő, rövid volta miatt, teljességgel nem volt elégséges, arra, hogy ily nagyfontosságú és terjedelmes ügyet, az alatt tüzetesen és minden oldaláról tanulmányozhasanak, a beadott munkálatok felett, ez alkalommal, tárgyalásba nem bocsátkozhatott; annyival is inkább, mert, míg egyrészt a késedelemből, a dologra nézve, nem lát veszélyt, másrészt a conventi albizottság munkálata, még nem levén teljes és bevégzett, bevárandónak tartja azon munkálatokat is, melyek a már meglévőnek kiegészítő részét fogják képezni, hogy így aztán, az egyházmegyék ezeket is megismervén, az egészre tehessék meg rendszeres és az egész ügyet felkaroló nézetüket. S épen ezen okok miatt, a most beadott dolgozatok, az egyházmegyéknek visszaadatván, ujlag fölhipatnak, hogy azokat igyekezzenek minél mélyebben és alaposabban tanulmányozni jövőre is; szuperintendens ur pedig megbizatik, hogy épen ez alapos tanulmányozhatás céljából, legyen szives, a conventi bizottság munkálatát legalább is annyi példányban megrendelni s majdan az egyházmegyék szükségéhez képest kiosztani, hogy abból minden bizottsági tag rendelkezésére lehessen bocsátani egy-egy példányt. Egyébiránt, ha az ügy sürgössé válanék, ugyancsak szuperintendensi hivatalunk megbizatik, hogy a zsinati ügyek felett való tanácskozásra, már régebben kinevezett bizottságot, bármikor is összehivhassa.

64. Olvastatott az egyházkerület consistoriumának, itt, Tiszanánán, a Kis Károly lelkész ellen indított fegyelmi ügyben 2-ik szám alatt keletkezett végzése, melyben tudatja, hogy az alsóborsodi egyházmegyét a fennebb érintett fegyelmi ügyben consistoriuma által hozott s felebbezés által megtámadott, de felterjeszteni mulasztott ítéletének eredeti kiadmányban, ugy az előző iratoknak felterjesztésére utasította.

Tudomásul vétetik.

65. Az ez alkalommal fölszentelt ifjú lelkészek részére kiállított papi diplomák kiosztásával s az ily alkalommal befizetendő illetékek beszédésével megbizott választmány beadja jelentését, kimutatván, hogy az egyházkerületi papi özvegy-árvatárba befizettetett összesen ez alkalommal 75 frt. 60 kr. a pataki főiskolai könyvtár részére pedig 46 frt. 20 krajcár.

Tudomásul vétetvén, az érintett címek alatt begyűlt összegek, az illető pénztárnokoknak átadatni határozottak.

66. Elnök szuperintendens úr jelenti, miszerint értesülve van az iránt, hogy az ungi ref. egyházmegye köztiszteletű segédgondnoka, *Bernáth Zsigmond*, élete 90-ik évfordulati napját, családjá és számos tisztelői körében, folyó évi október hó 20-ik napján ünneplendi meg; indítványozza azért, hogy az ugy egyházi, mint polgári érdemekben gazdag agg férfinak, ezen családi ünnepélyéhez a méltó tisztelet és kegyelet érzelmei nyilvánításával, egyházkerületünk is járuljon, és érzelmeinek jegyzőkönyvileg és tényleg is kifejezést adjon.

Örömmel s kitörő lelkesedéssel fogadta egyházkerületünk ez indítványt s kegyelettel megemlékezvén azon érdemekről, melyeknek gazdag babérjait, az ünneplott férfiú, az egyházi és polgári téren tűzte ősz fűrtökkel körített homlokára, elismeréssel fejezi ki, hogy *Bernáth Zsigmond*, a haza hű fia s egyházunk rendithetlen hive, törhetlen szilárdsággal állott mindig azon résen, hol megtámadott nemzeti és egyházi jogokat és szabadságot kellett védelmezni, s ki 90 év terhe alatt sem lankadt meg, testi ereje hanyatlása dacára, kitaró erélylyel s buzgalommal vezérkedni

főleg egyházi ügyeinek élén, szent kegyelettel öelve az oltárt, melyen hazáért, s vallásért lángoló szive, mindig oly készséggel áldozott.

Kedves kötelességének érzi azért egyházkerületünk is, az ünnepelt férfinak s diszes családjának és számos tisztelőinek ünnepi örömeihez, gazdag érdemei elismerésének tanujelül, a tisztelet és kegyelet koszorúival járulni; szivből fakadó őszinte érzelmeit azon leghőbb kívánatban jegyzőkönyvileg fejezvé ki, hogy magyar protestáns egyházunk nagy férfiainak agg Nesztorát, egyházunk s vallásunk rendíthetetlen buzgó hívét, az ősz *Bernáth Zsigmondot*, közhasznú életének legszebb alkotmányán, az isteni gondviselés, még egyházunk, hazánk és családjának, az emberi élet lehető legmesszebb határáig éltesse!!

Mely buzgó kívánatunknak, s az ünnepelt iránt mindig hön táplált kegyeletes érzelmeinknek személyesen leendő tolmáclására, s ezen érzelmeinket és hő kívánatunkat kifejező jegyzőkönyvi kivonatnak, a fenn kitűzött napon, az ünnepelt férfinak kezeibe leendő átadására, *Szabó András* ungi esperes, *Makkay Dániel* egyházmegyei tanácsbíró s ungvári lelkész és *Böszörményi József* egyházmegyei világi tanácsbíró urak megbizatnak.

67. Az abauji egyházmegye által, Sütő Károly mérai lelkész a hollandi gyámtárból, Makkai János felső-kércsi lelkész, Baskai János lelkész, Kecskeméti Gábor cécei tanító és a szalai egyház; a gömöri egyházmegye által, Nagy János lénártfalusi tanító és Ágoston Sándorné lelkész-özvegy; a felsőborsodi egyházmegye által, Ónodi István árviz által károsult meszesi lelkész és a szakácsii egyház; végre a tornai egyházmegyéből a hidvég-ardói egyház, bármely tárból segélyre ajánltatnak.
68. A miskolci nagy árviz miatt tetemes károkat szenvedett következő lelkész-özvegyek: Simon Endréné, született Kun Erzsébet, özvegy Kovács Endréné Sikur Juliánna, özvegy Ujlaki Pálné, született Forrai Zsuzsanna, özvegy Tóth Mihályné, született Pércsi Juliánna, özvegy Gubás Ferencné, született Zólyomi Juliánna, segélyért folyamodnak.
69. Ugyancsak segélyt kérnek és arra a. zempléni egyházmegye által ajánltatnak az árviz által tetemes kárt szenvedett mádi egyház hivei.
Mindannyinak kérvénye a segélyosztó küldöttséghez tétetik át.
70. Államsegélyre ajánltatik Felsőborsodból, a villámütés miatt tornyának újra építésére kényszerült nagy-bárcai egyház, Tornából pedig a szinpetrii lelkész.
Mindkét egyház, az államsegély kiosztásával megbizott küldöttség figyelmébe ajánltatik.
71. Gecse Ferenc miskolci leánytanító, az egyházkerulettől felkölcsönzött 150 frt. tőkájének elengedését kéri.
Kérése megvizsgálás és elintézés végett a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, az 5, 19, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 34, 40, 41, 42, 44, 45, 53, 54, 62, 65, 66.;

Mitrovics Gyula, aljegyző, a lelkész-avatási ünnepélyt s az 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 20, 25, 31, 35, 36, 37, 38, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 56, 63.;

Debreczeni Bertalan, világi jegyző, a 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 26, 32, 33, 39, 43, 52, 57, 58, 59—I., II—a) b) c) d) e) 60, 61—a) b) c) d) e) f) g) 64, 67, 68, 69, 70, 71-ik pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

A lelkész-avatási ünnepély.

1. A gyűlés megnyitják s a főgondnok meg nem jelenhetése jelentetik.
2. A világi társelnökség helyettesítettik.
3. A képviselők igazoltatnak.
4. A vallás- és közoktatási minisztérium intézvényei: az államképezdei rajztanárnak főiskolánkban működhetése.
5. " " " a hadköteles egyéneknek az időszakai fegyvergyakorlat alól fölmentése.
6. " " " új tanfelügyelők kinevezése.
7. " " " a magyar népnyelv minden figyelemre méltó jelenségeinek egybegyűjtése.
8. " " " a szabadságos és tartalékos katonák esketési bizonyítványainak hivatalból kiadatása.
9. " " " a hadköteles állami és megyei tisztviselők és szolgák személyi és szolgálati viszonyainak szabályozása.
10. " " " a kisorsolt szőlődézmaváltsági kötvények beváltása körüli eljárás gyorsítása.
11. " " " Velkey Pálnak szabolcsmegyei tanfelügyelővé neveztetése.
12. " " " a folyó évi államsegélynek kiutalványozása.
13. " " " Krüzselyi Bálint jogtanárnak békebiróságra alkalmazhatása.
14. " " " az államképezdében tanuló ifjaink irányában tapasztalt hiányok orvoslása ügyében.
15. A dunántúli egyházkerület figyelmeztet a tanfelügyelőrségi utasítások sérelmességére.
16. Ugyanazon egyházkerület ajánlja a *Váli Ferenc* képezdei igazgató által készített népiskolai irka-példányokat.
17. Ugyanazon egyházkerület figyelmeztetése a Szondy-Kenessey alapítvány veszélyben forgása iránt.
18. A testvéregyházkerületek utóbbi jegyzőkönyveiket megküldik.
19. Az alsóborsodi egyházmegye a főiskolai számvevőszékre képviselőt nevez.
20. Ugyanazon egyházmegye fölterjesztésére, Barcsa Endre mező-csáthi tanító, azon állomáson, még egy évre maradhatása megengedtetik.
21. Ugyanazon egyházmegyének eljárása az igricii lelkészválasztás ügyében, jóváhagyatik.
22. Ugyanazon egyházmegye, a főiskolának Antalfi János által elsikkasztott pénzét, a pénztárnoknál is biztosítani kívánja.
23. Az abaujmegyei, felső-regmeci egyház, régi avult temploma helyrehozhatása céljából, könyöradomány gyűjtetésre engedélyt eszközöltetni kér.
24. Ugyanazon egyházmegye, Sárkány Mária kérelmét pártolólalag terjeszti föl.
25. Ugyanazon egyházmegye, a tanítók eskümintáját módosíttatni kéri.
26. Ugyanazon egyházmegye, a szászfai papválasztás alkalmából letett pénzóvadék hova fordítása iránt, intézkedést kér.
27. Felsőborsodból Csiky József tanítónak a szakácsii egyházba levő alkalmaztatása jelentetik.
28. Ugyanazon egyházmegye, a nyekézseni egyházban, a szűkösi pénztárt illető részlet mennyiségét megállapította.
29. Az ungi egyházmegye, a főiskola könyvbizományában levő iskolai könyvek jegyzékét köröztetni kéri.

30. Ugyanazon egyházmegye, a szláv ajku egyházak iskoláit gyámolittatni kéri.
31. Ugyanazon egyházmegye intézkedést kér az iránt, hogy a Horváth Mária által, a pinkóci és bát-fai lelkészek s a családi sirboltra hagyományozott pénzeket, az egyházmegye pénztárnoka fölvehesse.
32. Ugyanazon egyházmegye, a szelmenci adóügy elintézését sürgeti.
33. Ugyanazon egyházmegye, az egyházkerületi főleánynöveldeben, a tanítási költségeket alább szállittatni kéri.
34. A tornai egyházmegye a pataki számvevőszékre képviselőket nevez.
35. Ugyanazon egyházmegye panaszt emel Lehóczky András tornai róm. kath. plebánus törvénytelen eljárása miatt.
36. Ugyanazon egyházmegye, egy nagyobb mérvű papi özvegy-árva nyugdíjintézet fölállítását indítványozza.
37. Ugyanazon egyházmegye, a barkai egyházból, a szükösi pénztárt illető részletet, a lelkész javára elengedtetni kéri.
38. Ugyanazon egyházmegye, a torna-ujfalusi egyház kérelmét fölterjeszti.
39. Ugyanazon egyházmegye, a katonai tényleges szolgálatra berendelt Panyicza Mátyás tanító ügyét, pártolás végett ajánlja.
40. A gömöri egyházmegye, a *szutori és bellényi* egyházak egyezség- és díjleveleit bemutatja.
41. Ugyanazon egyházmegye, a Simon Ábrahám lekenyei tanító ügyében tett intézkedést jóváhagyatni kéri.
42. Ugyanazon egyházmegye, a *csizi és bejei* egyházakat, könyöradomány gyűjthetésre ajánltni kéri.
43. Ugyanazon egyházmegye, a bejei egyház s volt lelkésze és tanítója örökösei közt fenforgó adóügyet fölterjeszti.
44. Az alsózempléni egyházmegye fölterjesztése, a díjlevelek biztosítása ügyében.
45. Ugyanazon egyházmegye, a bodrog-olaszti lelkészi díjlevelet bemutatja.
46. Ugyanazon egyházmegye, panaszt emel a polgári hatóságok azon eljárása ellen, melyszerint a lelkész, a polgári rendeleteknek a szószékből kihirdetésére köteleztetik.
47. Ugyanazon egyházmegye, a lelesz-pólyáni leányegyházban a lelkészi szolgálatoknak szabályozását jelenti.
48. Ugyanazon egyházmegye tudatja a budapesti országos protestáns árvaház alapító tagjai közé történt belépését.
49. Ugyanazon egyházmegye, a golopi egyház kérelmét, egyik rozzant pincéje eladhatása iránt, fölterjeszti.
50. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy a bodrog-keresztúri egyház zilált anyagi ügyeiben lett megbiztatásának még eddig eleget nem tehetett.
51. Ugyanazon egyházmegye, a kebelében történt lelkészi halálozásokról s lelkészi és tanítói elhelyezésekről jelentést tesz.
52. Ugyanazon egyházmegye fölterjeszti Verebélyi József bacskai lelkész kérelmét, hogy a szükösi pénztárt illető 175 frt. nála kölcsönbe hagyassék.
53. Emödy Dániel főiskolai igazgató jelentést tesz a főiskolának életmozzanatairól az iskolai év elején.
54. Ugyanazon jelentésben, báró Vay Béla urnak, a főiskolai éremgyűjtemény rendezése körül tanusított buzgalma kiemeltetik.
55. A főiskolai gimnázium kar, a vallástanárt az államképezdeben, a vallástanítás terhe alól fölmentetni kéri.
56. Borsy Pál pataki lakos kéri, hogy a legközelebb árverezés alá kerülő piacutcai házát, az egyházkerület venné meg.
57. Muraközy László pesti ügyvéd jelentése, a Fogarasy János hagyatékáról.
58. Szuperintendens ur jelentést tesz az istvánházi pusztá bérlői beperléséről s ennek következményeiről.

59. A főiskolai gazdasági választmány jelentései:

I. A főiskolai magtár rendezéséről; a Göcze Bertalan elleni perről, s a Csillay Józsefnő panaszára elintézéséről.

II. A főiskola beléletére nézve, hogy:

- a) a tornacsarnok elkészült, s hogy
- b) arra egy villámhárító szükségeltetik;
- c) kéri az egyházkerületet, hogy az egyházkerületi névtár ára, vagy emeltessék föl, vagy a nyomdai költséget az egyházkerület viselje;
- d) jelenti, hogy a testvéregyházkerületek közt, az egyetemes tanügyi bizottmány könyvkiadói jogára nézve megállapodás jött létre;
- e) Rozgonyi Irma hagyatéki ügyiratait előterjeszti.

60. Ugyancsak a Rozgonyi Irma hagyatéka ügyeiről, az ezzel megbizott küldöttség jelentést tesz.

61. A főiskolai jogigazgató, a főiskolai alap elhanyagolásából származott hiányok orvoslását illetőleg jelzi, hogy a főiskolai alapot kimutató leltár készítése munkába vétetett s jelentést tesz:

- a) a kórház alapja miben állásáról;
- b) a perkedői pusztai és déteri birtok haszonbérleti ügyéről;
- c) a moldva-oláhországi missió részére, a Pálóci Horváth Mária alapból fizetendő tőke után eső százalék fejében, az istvánházi haszonbér egy részének, az ungvári adóhivatal által történt lefoglalásáról;
- d) a könyvkiadványok elárúsítása ügyében;
- e) a megszüntetett főiskolai kölcsönmagtár állásáról;
- f) a Rhédey László hagyatéka ügyéről;
- g) a Szabó Gábor-féle beltelek eladásáról, s kéri végre a jogigazgatói hatáskörnek, a törvényes eljárások alkalmával lehető igazolása céljából, a kormányzati rendszabályok egy példányát magának kiadatni.

62. Árvai József zemplénmegyei tanfelügyelő kéri a főiskolai tornacsarnoknak az államképezdei növények által lehető használata megengedését.

63. A conventi albizottság munkálata, bővebb tanulmányozhatás kedvéért, kellő számú példányban kinyomatása elrendeltetik.

64. A Kiss Károly ellen indított fegyelmi ügyben az egyházkerületi consistorium intézkedést tesz.

65. A felszentelt lelkészek által befizetett illetekekről, a megbizott választmány jelentést tesz.

66. Bernáth Zsigmond, ungi segédgondnokot, 90 ik évfordulati ünnepélye alkalmából, az egyházkerület jegyzőkönyvileg üdvözi.

67. Az abauji egyházmegye, több lelkészt és tanítót bármely tárból lehető segélyezésre ajánl.

68. A miskolci nagy árvíz miatt tetemes károkat szenvedett, több lelkész-özvegyek segélyért folyamodnak.

69. Az alsózemléni egyházmegye által szintén az árvíz miatt károsult mádi egyház hivei is segélyre ajánltatnak.

70. Államsegélyre is ajánltatnak a nagy-bárcai egyház és szinpetrii lelkész.

71. Gecse Ferenc kéri kölcsön fölvevett tőkéje elengedését.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 26.
 Alsóborsodi egyházmegyét 21, 64.
 Alsózempléni egyházmegyét 50, 52.
 Árvai József zemplénmegyei tanfelügyelőt 62.
 Batta József egyházmegyei tanácsbíró 36.
 Bernáth Zsigmond ungi egyházmegyei segédgondnokot 66.
 Bejei egyházat 42.
 Bódogh Albert alsóborsodi egyházmegyei tanácsbíró 36.
 Borsy Pál pataki lakost 56.
 Böszörményi József ungi egyházmegyei világi tanácsbíró 66.
 Csider Károly gömöri egyházmegyei tanácsbíró 59, II—e).
 Czinke István főiskolai szénior 55.
 Csizi leányegyházat 42.
 Dunántuli ref. egyházkerületet 17.
 Egyházmegyéket általában 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 25, 30, 35, 46, 48, 60.
 Egyházkerületi pénztárnoki hivatal 41.
 Egyházkerületi pénzügyi bizottságot 67, 68, 69, 70, 71.
 Espereseket általában 59, II—c).
 Felsőborsodi egyházmegyét 28.
 Felső-regmeci egyházat 23.
 Főgondnoki hivatal 31.
 Főiskolai igazgatót 61—g), 62.
 Főiskolai gimnáziumi tanári kart 55.
 Főiskolai gazdasági választmányt 14, 22, 29, 58, 58—II—b)—d), 60, 61—a), b).
 Főiskolai jogigazgatót 61—b)—f), g).
 Golopi egyházat 49.
 Gömöri egyházmegyét 39, 43.
 Gyöngyösy Sámuel egyházkerületi dékánt 36.
 Igricii egyházat 21.
 Király-helmeci lelkészt 47.
 Lelesz-pólyáni leányegyházat 47.
 Lőrinczy Endre gömöri egyházmegyei tanácsbíró 59—II—e).
 Makkay Dániel ungi egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Mező-csáthi egyházat 20.
 Molnár Béla ügyvédet 17.
 Nagy Pál gömöri egyházmegyei tanácsbíró 59—II—e).
 Sárkány Máriát 24.
 Simon Ábrahám lekenyei tanítót 41.
 Simon Andor barkai lelkészt 37.
 Szabó András ungi esperest 66.
 Steinfeld Béla főiskolai nyomdászt 59—II—c).
 Szuperintendensi hivatal 15, 17, 23, 31, 32, 46, 57, 63.
 Tornai esperest 35.
 Tornai egyházmegyét 37.
 Torna-ujfalusi egyházat 38.
 Ungi egyházmegyét 30, 31, 33, 61—c).
 Zombory Emőd államképezdei rajztanárt 4, 16.
 Vay Béla bárót 54.
 Verebélyi József bacskai lelkészt 52.